

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5827/2562

นาง ว.โจทก์ นาย ว. ในฐานะผู้จัดการมรดกและในฐานะส่วนตัวจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1726, ป.พ.พ. มาตรา 1599, ป.พ.พ. มาตรา 1359, ป.พ.พ. มาตรา 1364

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกและในฐานะส่วนตัวโดยบรรยายฟ้องว่าโจทก์ จำเลย และ บ. เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกันของผู้ตายตามคำสั่งศาล ทรัพย์มรดกส่วนใหญ่จะใส่ชื่อจำเลยถือกรรมสิทธิ์และจำเลยเป็นผู้ครอบครองทรัพย์มรดกแทน จำเลยมีหน้าที่ต้องนำทรัพย์มรดกทั้งหมดมาแบ่งปันให้แก่ทายาท แต่จำเลยแสดงทรัพย์มรดกเพียงบางส่วน โดยปิดบังทรัพย์มรดกมากกว่าส่วนที่จำเลยจะได้รับจากกองมรดก จึงไม่สามารถจัดการแบ่งมรดกได้ ขอให้บังคับจำเลยและผู้จัดการมรดกร่วมกันแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่โจทก์ตามสิทธิที่พึงได้หนึ่งในสี่ส่วน หรือให้ชำระเงินแทนพร้อมดอกเบี้ย กับขอให้จำเลยถูกกำจัดมิให้รับมรดก ดังนั้น ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาในการฟ้องคดีจึงเป็นเรื่องที่จำเลยปิดบังไม่นำทรัพย์มรดกที่อยู่ในความครอบครองของจำเลยมาแบ่งปันให้แก่ทายาท อันเป็นการกระทำส่วนตัว ไม่เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของผู้จัดการมรดก แม้จะมีคำขอท้ายฟ้องให้บังคับจำเลยและผู้จัดการมรดกร่วมแบ่งมรดก ก็มีใช่เป็นการฟ้องคดีจัดการมรดก ซึ่งกรณีนี้ผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลหลายคนต้องดำเนินการตาม ป.พ.พ. มาตรา 1726 ที่บัญญัติให้การทำการตามหน้าที่ของผู้จัดการมรดกต้องถือเอาเสียงข้างมาก โจทก์จึงไม่จำเป็นต้องฟ้องผู้จัดการมรดกร่วมที่ไม่ได้ปิดบังหรือมีส่วนร่วมในการปิดบังทรัพย์มรดกด้วย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยและผู้จัดการมรดกร่วมของผู้ตายแบ่งทรัพย์มรดกให้โจทก์ตามสิทธิหนึ่งในสี่ส่วน ตามบัญชีทรัพย์และสรุปรายการแบ่งปันทรัพย์มรดกท้ายฟ้องหมายเลข 4 และ 5 หากจำเลยและผู้จัดการมรดกร่วมไม่สามารถแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่โจทก์ได้ ขอให้จำเลยและผู้จัดการมรดกร่วมชำระเงิน 208,048,410 บาท จากกองมรดกพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระแก่โจทก์เสร็จสิ้น ขอให้กำจัดมิให้จำเลยรับมรดกในส่วนของตนที่จะได้รับ และให้กลับคืนเป็นทรัพย์มรดกเพื่อแบ่งปันแก่ทายาทต่อไป หากจำเลยและผู้จัดการมรดกร่วมไม่แบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่โจทก์ ขอให้ยึดทรัพย์มรดกขายทอดตลาดนำเงินมาแบ่งปันแก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยแบ่งปันทรัพย์มรดกของนายเกรียงไกร ผู้ตาย ตามบัญชีทรัพย์มรดก ทรัพย์รายการที่ 1 รวม 13 รายการ ทรัพย์รายการที่ 2 รวม 8 รายการ ทรัพย์รายการที่ 2 แบ่งออกเป็นสองส่วน ทรัพย์หนึ่งในสองส่วนเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตาย แล้วนำทรัพย์มรดกหักออกจากค่ารักษาพยาบาล 5,817,072 บาท ส่วนที่เหลือจึงเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายแบ่งปันให้โจทก์ให้หนึ่งในห้าส่วนของทรัพย์มรดก ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาลับให้ยกฟ้อง โดยไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะนำคดีมาฟ้องใหม่ให้ถูกต้อง ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยอายุความ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ โจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงตามที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า นายเกรียงไกร ผู้ตายกับนางบุญสม เป็นสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ตายถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 30 กันยายน

2553 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งนางบุญสม โจทก์ และจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกัน ตามคดีแพ่ง หมายเลขแดงที่ 89/2554 ของศาลชั้นต้น เดิมผู้ตายประกอบกิจการให้เช่ารถแท็กซี่ โรงภาพยนตร์ และมีที่ดินให้เช่า แต่เลิกกิจการดังกล่าว ต่อมาผู้ตายกับจำเลยเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำแทน และผู้ถือหุ้นในบริษัท 3 บริษัท คือ บริษัทเค.เอส. เรียวเอสเตทส์ จำกัด บริษัทราม 65 เซ็นเตอร์ จำกัด และบริษัทรอยัลพลาซ่า จำกัด วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2554 โจทก์มีหนังสือแจ้งจำเลยและนางบุญสมให้นัดประชุมปรึกษาเรื่องการจัดการมรดกของผู้ตาย วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2554 โจทก์ จำเลย นางบุญสม นางวิไล และนายวิจิต พร้อมญาติพี่น้องของแต่ละฝ่ายเข้าร่วมประชุม โดยโจทก์ จำเลย และนางบุญสมยอมรับว่าทรัพย์สิน 13 รายการ ตามฟ้องข้อ 5.1 เป็นสินสมรสระหว่างผู้ตาย กับนางบุญสมที่อยู่ในความครอบครองของจำเลยและนางบุญสม และทรัพย์สินที่นางบุญสมมีชื่อ ถือกรรมสิทธิ์ 8 รายการ ตามฟ้องข้อ 5.2 เป็นสินสมรสระหว่างผู้ตายกับนางบุญสม และกองมรดก มีหนี้สินเป็นค่ารักษาพยาบาลที่จำเลยทอดรองจ่ายแทนไป 5,817,072 บาท มีปัญหาต้องวินิจฉัย ตามฎีกาโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกและในฐานะส่วนตัวโดยบรรยายฟ้องว่าโจทก์ จำเลย และนางบุญสมเป็นผู้จัดการมรดกร่วมกันของผู้ตาย ตามคำสั่งศาล ทรัพย์สินมรดกส่วนใหญ่จะใส่ชื่อจำเลยถือกรรมสิทธิ์และจำเลยเป็นผู้ครอบครอง ทรัพย์สินมรดกแทน จำเลยมีหน้าที่ต้องนำทรัพย์สินมรดกทั้งหมดมาแบ่งปันให้แก่ทายาท แต่จำเลยแสดง ทรัพย์สินมรดกเพียงบางส่วน โดยปิดบังทรัพย์สินมรดก 1,627,480,251 บาท มากกว่าส่วนที่จำเลยจะ ได้รับจากกองมรดก จึงไม่สามารถจัดการแบ่งมรดกได้ ขอให้บังคับจำเลยและผู้จัดการมรดกร่วม แบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่โจทก์ตามสิทธิที่พึงได้หนึ่งในสี่ส่วน หรือให้ชำระเงินแทนพร้อมดอกเบี้ย กับขอให้จำเลยถูกกำหนดมิให้รับมรดก ดังนั้น ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาในการฟ้องคดีจึง เป็นเรื่องที่จำเลยปิดบังไม่นำทรัพย์สินมรดกที่อยู่ในความครอบครองของจำเลยมาแบ่งปันให้แก่ ทายาท อันเป็นการกระทำส่วนตัว ไม่เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของผู้จัดการมรดก แม้จะมีคำขอท้าย ฟ้องให้บังคับจำเลยและผู้จัดการมรดกร่วมแบ่งมรดก ก็มีใช่เป็นการฟ้องคดีจัดการมรดก ซึ่งกรณีมี ผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลหลายคนต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1726 ที่บัญญัติให้การทำการตามหน้าที่ของผู้จัดการมรดกต้องถือเอาเสียงข้างมาก โจทก์ จึงไม่จำเป็นต้องฟ้องผู้จัดการมรดกร่วมที่ไม่ได้ปิดบังหรือมีส่วนร่วมในการปิดบังทรัพย์สินมรดกด้วย เมื่อ เจ้ามรดกตาย ทรัพย์สินมรดกนั้นก็ตกแก่ทายาท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 วรรคหนึ่ง โจทก์เป็นทายาทคนหนึ่งย่อมมีสิทธิเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินมรดกตามส่วนที่ตนจะพึง ได้ ซึ่งเจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ อาจใช้สิทธิอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์ครอบไปถึงทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อต่อสู้ บุคคลภายนอก รวมถึงการเรียกร้องเอาทรัพย์สินคืน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1359 ทั้งบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 ลักษณะ 4 ว่าด้วยวิธี จัดการและปันทรัพย์สินมรดกก็ได้ห้ามทายาทไม่ให้ฟ้องร้องติดตามเอาทรัพย์สินมรดกจากผู้ปิดบัง ครอบครองซึ่งไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ได้ โจทก์ในฐานะทายาทจึงมีอำนาจฟ้องจำเลยเพื่อรวบรวม ทรัพย์สินเข้าเป็นกองมรดกแบ่งปันให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิต่อไป ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่ มีอำนาจฟ้องจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกร่วมเพียงลำพัง และพิพากษายกฟ้องโจทก์มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น พิพากษากลับ ให้จำเลยแบ่งปันทรัพย์สินมรดกของ ผู้ตาย 13 รายการ ตามบัญชีทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย และ 8 รายการ ตามรายการทรัพย์สินของนาง บุญสมท้ายรายงานการประชุมการจัดการทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย และบัญชีทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย รายการที่ 1 และ 2 โดยทรัพย์สินมรดกดังกล่าวให้แบ่งส่วนที่เป็นสินสมรสของนางบุญสมออกครึ่งหนึ่ง

ก่อน ส่วนอีกครั้งหนึ่งของผู้ตายเป็นมรดกนำไปหักออกจากค่ารักษาพยาบาล 5,817,072 บาท ส่วนที่เหลือเป็นทรัพย์สินมรดกแบ่งให้โจทก์หนึ่งในห้าส่วน วิธีการแบ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1364 ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

องค์คณะ

สุพจน์ กิตติรักษนนท์ · วิบูลย์ แสงชมภู · วราภรณ์ สหัสโพธิ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5827/2562>